

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus II. Unde desumatur numerica distinctio peccatorum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

tale & veniale non esse essenziale, nisi cum peccatum est ex genere suo veniale. S. D. a. 5. Ratio 1. est: quia diversitas essentialis & specifica sumitur ex formali diversitate objecti: sed peccatum veniale, quod est tale ex defectu sufficientis deliberationis, vel ex parvitate materiae, ut leve furtum, habet idem objectum formale cum peccato mortali: ergo specie essentiali non distinguuntur.

Ratio 2. partis est: quia peccatum veniale ex genere suo semper habet objectum formaliter distinctum à peccato ex genere suo mortali, ut v. g. verbum otiosum à contumelia, &c.

13. Colliges quartò. Peccatum commissionis & omissionis per se loquendo in genere moris non semper essentialiter distingui; quia possunt habere eandem oppositionem cum proximo motivo ejusdem virtutis. Exemplum dat S. D. a. 6. Avarus sive non det suum, cui debet, quod est peccatum omissionis; sive auferat alienum, quod est peccatum commissionis, semper exercet eandem oppositionem cum virtute justitiae, quae ex eodem motivo proximo servandi aequalitatem inter jus unius & debitum alterius, non minus vetat auferre alienum, quam praecipit reddere alienum. Dixi, in genere moris: Nam physice quidem differunt propter diversum modum tendendi non formalem & moralem, qui attenditur ex repugnantia cum motivo virtutis, sed materialem & entitativum, siquidem commissio est actus, ommissio autem carentia actus.

14. Dices: Sacrum contemnere est peccatum specie distinctum ab omissione Sacri, & tamen utrumque peccatum opponitur eidem virtuti Religionis: ergo peccatum commissionis & omissionis specie distinguuntur.

Resp. Distinguendo alterum membrum antecedens, utrumque peccatum opponitur eidem virtu-

ti secundum diversa motiva proxima, concedo; secundum idem, nego antecedens, & consequentiam. Nam motivum proximum prohibendi contemptum Sacri est intrinseca & naturalis reverentia, quam merentur res DEO sacrae: at motivum proximum praecipendi actionem Sacri est congruitas quaedam, ut reverentiam DEO debitam tali tempore, & per talem determinatum actum exhibeamus.

Colliges quintò. Peccata per excessum & defectum commissa, e. g. prodigalitati, & avaritiae semper esse specie distincta, quia semper habent diversam repugnantiam cum diversa rectitudine & honestate virtutis v. g. liberalitatis S. D. a. 1.

Colliges sextò. Divisionem peccatorum in spiritualia & carnalia esse adaequatam & essentialem: nam omne peccatum in delectatione perficitur: Vel ergo delectatio est carnalis, vel spiritualis. Carnalis delectatio est vel in cibo & potu, & hinc oritur peccatum gulae: vel in rebus, & est peccatum luxuriae. Si est delectatio spiritualis, h. e. quae consummatur in apprehensione alicujus rei ad votum habitae, ut inquit S. D. a. 3. & sic peccata spiritualia rectè enumerantur, superbia, invidia, avaritia, ira, accidia: nam licet haec quoque peccata veniant circa res corporeas, tamen in illis non corporea, sed spiritualis delectatio quaeritur.

Colliges septimò. Speciem essentialem peccatorum non diversificari ex circumstantiis, nisi cum transeunt in rationem objecti, ut habet S. D. a. 9. quia quamdiu non transeunt in rationem objecti ex speciali repugnantia cum honestate virtutis, [ubi appellantur circumstantiae speciales mutantes] tandiu sunt mera accidentia adhumani: sed accidentia non diversificant speciem essentialem: ergo.

ARTICULUS II.

Unde desumatur numerica distinctio peccatorum.

SUMMARIUM.

1. Quandonam plura objecta causent distinctas malitias?
2. Respondetur ad objecta instantias.
3. Interruptio moralis causat individualem distinctionem in peccatis.
4. Regula cognoscendi moralem interruptionem.
5. Sola non retractatio non sufficit ad constituendam unitatem internam, & opus externum.
6. Quid agendum in nimia frequentatione peccatorum.
7. Quandonam explicanda sit in confessione mora temporis?
8. Explicanda in confessione probabilis pluralitas objectorum.
9. Plures actus externi subordinati intra unam speciem non necessario exponuntur in confessione.
10. Sacerdos in statu peccati plures absolvens committit plura peccata.
11. Instantia de consecratione & dispensatione plurimum hostiarum depellitur.

12. Quandonam diuturna desertio rei aliena unum numero peccatum?

§. I.

Distinctio numerica ex objecto.

Notandum, quòd malitia moralis aliquando in pluribus, aliquando in uno solo physice actu saepius multiplicetur, aliquando verò in pluribus actibus servet moralem unitatem. Quaeritur ergo, unde agnosci debeat individualitas numerica distinctio peccatorum exprimens in confessione? pro cuius practicae & perutilis questionis solutione sit.

CONCLUSIO I. Tot sunt numero distinctae malitiae etiam in eodem physice indivisibili actu quot sunt objecta actus ejusdem rationis, inter se tamen nullam unitatem moralem, connexionem, vel subordinationem habentia; e. g. si quis uno actu occidat tres homines, committit tria distincta homicidia exponenda in confessione, siquidem tria distincta

distincta, quod singuli habebant in suam vitam & membra, violavit.

Ratio est. Malitia actus attenditur secundum ordinem ad objectum recte rationi consonum: unde, ubi est specifica diversitas objectorum, ibi reperitur specifica diversitas peccatorum: ergo pari modo, ubi reperitur individualis distinctio objectorum, similiter reperitur individualis distinctio peccatorum.

¶ Dices primò. Voluntas dandi elemosynam 10. pauperibus, non habet tot distinctas numero bonitates: ergo etiam voluntas occidendi, vel spoliandi 10. homines non habet distinctas 10. malitias. *Secundò.* Non posset determinari, quot malitias haberet actus, quo quis vellet extinguere integram familiam, vel evertere integram curiam, in qua sunt multi homines, quorum tamen numerus determinatus ignoratur. *Tertiò.* Sequeretur, quòd voluntas occidendi infinitos homines contraheret infinitas malitias. *Quartò.* Sequitur, auferentem 100. aureos committere 100. peccata mortalia.

Respondeo ad 1. Si in voluntate dandi 10. elemosynas intendatur una solum honestas, ita ut numerus accipientium se tantum per accidens habeat, tunc fore unam simpliciter & formaliter bonitatem, æquivalenter tamen multiplicem, siquidem re ipsa æquivaleret 10. largitionibus elemosynarum. Si tamen per se & directè intendatur singula honestates largitionum, tunc & bonitatem fore formaliter multiplicem, quia honestas directè, non autem indirectè volita suam bonitatem refundit in actum, prout dixi in sup. Tract.

Ad 2. Respond. tot fore individualiter distincta peccata, quot sunt personæ illius familiæ non invincibiliter ignoratæ: tot quippe sunt objecta malæ voluntatis per se completa & integra, quot sunt personæ, quibus vult mortem inferre. Nec refert, quòd illa in una domo, aut familia contineantur; nam si in illa domo vel familia esset mater delinquentis, & diversæ personæ etiam Clericales non invincibiliter ignoratæ, illa voluntas contraheret etiam specie distinctas malitias contra pietatem parentibus debitam, & contra virtutem religionis.

Dices: Qui gregem ovium abigeret, non ideo committeret tot peccata, quot sunt oves, qui comburit totam domum, non committit tot peccata, quot sunt partes domus; ergo neque is, qui vult occidere totam familiam, habet tot malitias distinctas, quot sunt personæ, cum & ipsæ sint partes unius familiæ.

Respond. negando consequentiam: Nam familia tantum est una fictio juris, quæ unitas non tollit, quo minus qualibet persona habeat jus completè distinctum à jure alterius in suam vitam. Atqui in domo, grege, acervo nummorum, &c. partes omnes ita sunt aggregatione unum, ut in singulis non reperitur aliquod jus speciale, & completum, quale est in singulis hominibus.

Ad 3. Respond. Cum infinitas personarum non nisi syncategorematicè apprehendatur in intellectu; ideoque ejusmodi actum, quo aliquis vult in finitis hominibus nocere, tantum contra-

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. II.

here malitiam interpretativè & æquivalenter infinitam. Ad 4. negatur sequela ex dictis: quia centum aurei bene possunt coalescere in unam pecuniæ summam, non autem distincta hominum jura, quæ per homicidium v. g. violantur.

§. II.

Distinctio numerica ex interruptione actus.

CONCLUSIO 2. *Voluntas peccandi moraliter interrupta causat distinctionem individualem in peccatis tam internis, quam externis. Ita communis DD.*

Ratio est: Tunc peccata numericè multiplicentur, cum destruitur moralis unitas ipsorum: sed quoties voluntas peccandi moraliter interruptitur; toties destruitur illorum moralis unitas: ergo. Minor probatur. Mutato principio, à quo actus tam interni quàm externi in suo esse morali & voluntario dependent, mutantur moraliter ipsi actus: sed tale principium est voluntas: ergo mutatà voluntate mutantur actus voluntarii sive interni, sive externi. Subsumo. Atqui per moralem interruptionem mutatur & distinguitur individualiter actus voluntaris: ergo similiter mutantur & distinguuntur ceteri actus sive interni, sive externi, qui suum esse morale ab actu voluntatis derivant.

Si petas, quandonam censei debeat voluntas moraliter interrupta? Respond. Quando actus voluntatis nec in se formaliter, nec in aliquo effectu virtualiter, nec in prudenti hominum existimatione moraliter perseverat. Id porro contingit multipliciter. Primò cum successivè ponuntur plures actus circa plura objecta completè & totaliter distincta, ut si, postquam percussisti Petrum, percutias Paulum. Secundò, cum prior voluntas revocatur, aut per penitentiam retractatur. Tertiò, cum quis deliberatà voluntate cessavit ab aliquo actu, veluti si quis morosam delectationem ex aspectu foeminae conceptam, voluntariè deserat, & postea sive ex longo sive ex parvo intervallo repetat. Dixi, si quis voluntariè deserat; nam, si indeliberatè ex aliqua distractione animum aliò divertat, & mox ad eandem delectationem redeat, censebitur unum numero peccatum. Quartò, cum inter plures actus nullo voluntatis præcedentis effectu inter se connexos tantum temporis intercedit, ut prudentum judicio discontinuari censeantur: non enim quælibet interruptio physica actum in genere moris discontinuat: ita prandium moraliter non interruptitur per lectionem novorum, brevem scriptionem litterarum, aut alterius negotii expeditionem; neque Missa per horariam concionem; neque recitatio Breviarii per brevem interlectionem &c. Quintò, si actiones externæ ad se invicem subordinationem aut dependentiam habent: ita impudici tactus fornicariam copulam præcedentes, & ex ipsius intentione assumpti non constituunt distinctum peccatum ab ipsa fornicatione, quia ad ipsam tanquam partes & dispositiones ordinantur, & explicato peccato fornicationis, etiam ipsi sufficienter intelliguntur. At si exercentur absque intentione fornicandi, etiam si postea sequatur fornicatio, constituunt distinctam

C c

distinctam

distinctam malitiam imperfectæ molliciti in confessione specialiter exprimendam. Similiter tactus copulam consequentes constituunt distinctum peccatum specialiter in confessione exprimendum, quia non ex natura rei, sed malitiâ operantis copulam consequuntur, suntque dispositiones ad novam fornicationem.

§. III.

Corollaria practica ex dictis.

5. Colliges ex dictis primò. Solam temporis unitatem, vel primam voluntatis non retractatæ habituales perseverantiam non sufficere ad constituendam unitatem numericam inter actum voluntatis internum, & opus externum: aliàs quippe qui primo anni die habuisset voluntatem furandi, eamque non retractatam ultimo anni die expletet, committeret unum numero peccatum; quod est prudentum existimationi contrarium.
6. Colliges secundo. Quamvis per se loquendo ad confessionis integritatem requiratur, ut penitens exponat probabilem numerum peccatorum interiorum, quæ solâ interruptione & repetitione voluntariâ multiplicantur, ut v. g. odii interni, morosæ delectationis, cum tamè propter nimiam frequentationem ejusmodi actuum sæpe sit impossibile illorum peccatorum numerum inire: ideo juxta communem doctrinam penitentem satisfacere, si moram temporis in confessione explicet, quâ fuit versatus in statu habituato ad similia peccata, v. g. si quis dicat, se per annum, tot & tot menses, vel hebdomades odium & inimicitiam contra aliquem gessisse, & quoties aspectus vel memoria ipsius occurrit, actus odii eliquisse. Si meretrix dicat, se tot & tot annis questum meretricium cum cujusvis generis hominibus promiscuè exercuisse, &c.
7. Colliges tertio. Quamvis mora temporis per se loquendo pertineat ad circumstantias merè aggravantes, quæ secundum probabilem sententiam non necessariò sunt explicandæ in confessione; tamen si quis longiori temporis spatio in aliquo peccato interno se hæsisse existimat, consultissimum esse [ut monet Cardin. de Lugo de Sac. poen. disp. 16. sect. 4.] ut probabilem moram temporis in confessione exprimat; quia perdifficile est, ut homo longiori tempore ita sit defixus in unum aliquod objectum, quin aliquando plenâ libertate ab ejus cogitatione, affectuque discedat.
8. Colliges quarto. Cum malitia moralis in actu voluntatis toties multiplicetur, quoties opus volitum est multiplex: ideo in confessione exponendam esse probabilem objectorum pluralitatem. e. g. si habuisti voluntatem totâ Quadragesimâ non jejunandi, non satisfacis, te simpliciter accusando de voluntate non jejunandi, una enim omisso jejunii cum altera nullam habet moralem connexionem. Nec forma satisfacit, si dicat, se habuisse animum carnaliter peccandi, si se pluribus voluit prostituere. Si conjugatus peccat cum conjugata, exprimere debet circumstantiam conjugatæ, quia non tantum violat jus suæ conjugis, sed etiam mariti illius, cum cujus uxore peccat, quæ sunt jura & objecta distincta. Ita si

pluribus scandalum dedisti, vel injuriam, detrahendo, furando, &c. intulisti, exprimendus est probabilis numerus, cum singularum personarum jura, vel detrimenta nullam inter se habeant moralem connexionem.

Colliges quintò. Non necessariò exponendum esse numerum illorum actuum exteriorum, qui ex una voluntate peccaminosa circa idem objectum, & intra eandem speciem repetuntur: ut si ex uno impetu iræ ejusdem speciei blasphemiam, contumeliâ, &c. circa eandem personam, vel eodem tractu plura falsa juramenta super eadem re repetantur.

Colliges sexto. Sacerdotem in statu peccati mortalis scienter plurium confessionis successivè excipientem, tot committere sacrilegia, quot penitentes absolvit, cum enim singulorum penitentium confessio & absolutio constituant unum integrum & completum Sacramentum penitentiam, tot pariter sunt distinctæ sacrilegæ administrationes Sacramenti. Nec obstat, quòd Sacerdos eadem intentione, sine loco, situ, & tempore continuato istas confessiones audiat: hæc quippe omnia nequaquam sufficiunt ad tribuendam his administrationibus penitentiam unitatem moralem, cum ex parte objecti nulla sit connectio & coordinatio, aliàs qui in pugna injusta plures successivè occideret, qui eadem nocte & lecto cum pluribus foeminis carnaliter peccaret, qui in Navititate D. tres Missas in statu peccati mortalis consequenter legeret, unum tantum mortale peccatum committeret.

Dices: Hinc sequitur, quòd Sacerdos in statu peccati mortalis simul unâ consecratione concilians mille hostias, committat mille peccata mortalia, cum qualibet hostia consecrata sit integrum & completum Sacramentum Corporis Christi. Item, quòd pluribus dispensans sacram Eucharistiam in statu peccati, toties peccaret, quot sunt communicantes; sed hoc videtur absurdum: ergo.

Respond. negando utramque sequelam. Et ad 1. dico, objectum consecrationis esse materiam consecrabilem, supra quam hic & nunc verificatur demonstrativæ voces, *hoc est, hic est, &c.* Hæc autem materia est una, etiamsi ex pluribus particulis aggregetur. Nec refert, quòd illa particula post consecrationem propter diversitatem specierum dici possint multa Sacramenta, esto enim sint multa ut in facto esse, non tamen sunt multa, prout considerantur in fieri, seu quantum subsistant uni eademque actioni consecratiivæ, cujus unitas à temporis & significationis unitate desumitur: neque consecratio ex multiplicabili ne hostiarum contrahit novam deformitatem & repugnantiam cum virtute religionis.

Ad secundam sequelam Respond. Dispensationem S. Eucharistiam se habere sicut distributionem ciborum in convivio, quæ sive multis, sive paucis convivis exhibetur, tamdiu servat suam unitatem, quamdiu tempus convivendi, & ceremoniam conviviales moraliter non interrumpuntur: atqui actio judicialis, qualis est sacramentalis absolutio penitentis, completur & absolvitur, quoties super reum sententia pronuntiat; cum ergo, quot penitentes absoluntur, tot

pronuntientur distinctæ sententiæ, constat diversorum pœnitentium absolutiones nullam habere subordinationem, aut unitatem moralem.

13. Colliges septimò. Illum qui longo tempore omittit restitutionem rei alienæ injustè detentæ, non nisi unum peccatum committere, quamdiu voluntas detinendi rem alienam per contrariam

voluntatem non revocatur, cum prima voluntas in ipsa rei detentione, seu effectu voluntario virtualiter remanere, & omissionem restitutionis causare censetur, donec illa voluntas per revocationem interrumpatur, vel moralis influxus ipsius per subsecutam impotentiam restituendæ discontinuetur.

DISPUTATIO XX.

DE

Comparatione & gravitate peccatorum.

ad q. 73.

IN peccatis ad se mutuo comparatis consideratur imprimis connexio, deinde æqualitas vel inæqualitas peccatorum in gravitate tum essentiali, tum accidentali, quæ omnia Angelicæ doctrinæ ordine paucis discutimus.

ARTICULUS I.

An omnia peccata sint connexa?

SUMMARIÆ.

1. *Afferio negativa probatur auctor. S. Script.*
2. *Et ratione.*
3. *Quomodo secundum D. Jacobum offendens in uno sit omnium reus.*
4. *Discrimen inter virtutes & vitia.*
5. *Irremissibilitas unius peccati sine altero non probatur nisi similitudinariam connexionem.*

§. I.

Resolutio negativa.

CONCLUSIO. Non est ea peccatorum connexio, qui unum commisit, etiam contrahat malitiam ceterorum.

Probat primò auctoritate S. Script. 3. Regum c. 15. ubi dicitur, quòd David non declinaverit ab omnibus, quæ præceperat ei DEUS, excepto sermone Uria, h. e. peccato adulterii, quod commisit cum Bersabea uxore Uriæ, & homicidio commisso in cæde ipsius Uriæ: ergo licet David fuerit reus homicidii & adulterii, non tamen fuit reus aliorum peccatorum.

2. Probat secundò ratione. Si omnia peccata inter se haberent connexionem, tunc etiam objecta peccatorum haberent connexionem, siquidem unitas & distinctio peccatorum ex objecto desumitur, quod per se terminat intentionem peccantis: sed objecta peccatorum non habent inter se connexionem, siquidem sunt bona sensibilia inter se disparata, imò quandoque contraria. Unde.

Probatur tertio. Peccata, sicut & vitia quandoque sunt inter se contraria, veluti constat in avaritia & prodigalitate: sed inter contraria nulla est connexio: ergo.

§. II.

Solvuntur Objectiones.

3. **O**bjicies primò. Tunc peccata sunt inter se connexa, quando quis unius peccati reus, sit

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. II.

reus omnium peccatorum, sed ita fit, affirmante D. Jacobo ep. c. 2. *Quicumque totam legem servaverit, offendit autem in uno, factus est omnium reus.*

Respond. distinguendo maj. quando fit reus omnium peccatorum formaliter & ex parte conversionis, concedo; si similitudinariè, aut ex parte aversionis, nego majorem. Unde textus D. Jacobi hæc est explicatio, quòd, qui in uno offendit contra legem, fiat omnium reus, non quasi omnia peccata contrahat, sed quia æquè avertitur à DEO ultimo fine, amittit gratiam, & charitatem, fitque reus poenæ æternæ, ac si alia quæque peccata mortalia commisisset. Item dicitur omnium reus, quia offendit contra charitatem, unde pendent omnia, & quæ est finis totius legis, ut exponit D. Aug. ep. 29. vel etiam, quia est reus violatæ legis divinæ, quæ est collectio omnium præceptorum.

Objicies secundò. Quantumvis virtutes habeant objecta inter se diversa, tamen inter se sunt connexa: ergo etiam non obstante diversitate objectorum, vitia & peccata inter se sunt connexa. Consequentia probatur: Virtutes inter se habent connexionem, quia reducuntur ad unum principium amoris DEI: ergo etiam vitia & peccata habent connexionem, quia reducuntur ad unum principium amoris proprii & propriæ commoditatis.

Respondeo, disparitatem esse, quòd virtutes earumque actus, quomodocunque objecta sint diversa, per prudentiam coordinantur ad unum finem, & bonum rationis; e contra vitia & peccata ordinantur ad fines disparatos, & quandoque oppositos. Ad probationem respondet S. Doctor. ad 3. quòd peccata reducuntur ad sui perversum amorem, tanquam ad principium segregativum, quia amor sui disgregat affectum hominis in diversa, prout scilicet se homo amat

C c 2

appeten-